

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöki beszámolója 2011-2015

A fennállásának 80. évébe lépő Magyar Könyvtárosok Egyesülete közhasznú, civil országos szakmai szervezet. 2178 egyéni, 81 testületi tagja 17 területi illetve 12 szakmai szervezetbe tömörülve végzi munkáját.

Az évfordulós adatból láthatóan hosszú múltra visszatekintő, létszámában nagy, tevékenységét figyelembe véve jelentős szervezet egységének megőrzése, fenntartása, működtetése, munkájának irányítása – figyelembe véve tagságának sokszínűségét, az elkötelezettség szabadságát, a szabad szerveződés jogát – rendkívül megtisztelő, ám komoly felelősséggel járó feladat. A választók akaratából kapott megbízás, társadalmi munka. Az MKE 2011-ben megválasztott elnöksége mindennek tudatában vállalta a szervezet működésének irányítását. Gondolataikban egyszerre voltak jelen a példamutató nagy elődök és a jövőbe mutató trendek, tervek, reformok.

A 2011-2015. közötti időszakban a hazai kultúrpolitikára, könyvtárügyre hatással lévő számos makro- és mikrokörnyezeti tényező magától érthetően hatott az MKE munkájára is. Az a vélemény, hogy a magyar könyvtárügynek nem kevés feladata lesz az elkövetkező évtizedben, igaznak bizonyult. Az Európai Unió a 2014-2020-as Stratégia keretében megfogalmazta a fejlődési és fejlesztési irányokat, melyeknek vonatkozó részei nem voltak idegenek a nemzetközi és hazai könyvtárügy fejlesztési elképzelései számára. Az Unió a versenyképességet továbbra is kiemelt célként kezelte. Európa tudásalapú társadalomban gondolkodott. Az uniós Stratégiában jelentős szerepet kapott a nem formális és formális képzési program, a K+ F területek, a tudásmegosztás, a szociokulturális területek. Fontossá vált a közösségek összetartozó erejének előmozdítása. Digitális Menetrendjében prioritást kapott a digitális tartalmak feltöltése és elérése, az internethez való hozzáférés biztosítása. Fontossá vált a kapcsolódó készségek, a digitális írástudás és műveltség hazai lakossági meghonosodása. Ezen készségek egyre inkább szükségessé váltak a mindennapi életben való teljes körű részvételhez. Lényeges volt tehát, hogy a szakma helyesen fogalmazza meg céljait, jó stratégiát alkosson, legyen rugalmas reagálása a kihívásokra és jól tudatosítsa a társadalomban és kormányzati szervekben a meghatározó érték- és haszontermelő szerepét, a tudás társadalmában elfoglalt helyét. Felkészültségével, szolgáltatásaival legyen versenyképes. Elemzések szerint a könyvtárak, ha képesek alkalmazkodni az új világhoz, új dinamikát és innovatív megoldásokat hozni működésükbe, az eddiginél jóval szélesebb körnek tudnak kiterjedtebb szolgáltatást nyújtani.

Óriási kihívás volt a szakma számára a közigazgatás reformja során a közgyűjteményi, benne a könyvtári intézményrendszer átszervezése, érthetetlen volt a könyvtári osztály szerepének csökkentése, létszámának megtizedelése. A permanens változások, a társadalmi mozgások és hangsúlyeltolódások dinamizmust igényeltek a szakmától, modellekben való gondolkodást, több frontos erőteljes szakmapolitikai jelenlétet.

Az MKE saját programját, érdekképviselési munkáját az aktuális könyvtárügyi kérdések figyelembe vételével fogalmazta meg. A ciklusra szóló stratégiájában, elnöki programjában ez volt az igazodási pont. A szakmát ért kemény hatások megújulásra készítették az egyesületet. Világossá vált, hogy új policy, offenzív jelenlét szükségeltetik a szakmai érdekképviselési munkában. Feladatait ennek megfelelően az alábbiakban összegezte: aktív jelenlét és kezdeményező részvétel a könyvtárpolitika átalakításában, benne: a hosszú távú nemzeti

könyvtári stratégia elkészítésének kezdeményezése és részvétel a hosszú távú stratégia (2014-2020) kialakításában. A közigazgatás reformja során a könyvtári intézményrendszer erősítése. A legmagasabb szintű professzionizmus támogatása a könyvtári munkában. A Nemzeti Könyvtár helyzetének rendezése; a felsőoktatási és tudományos szakkönyvtárak ágazati szakmai irányításának megoldása; az információs műveltség terjesztésére vonatkozó programok kidolgozása. A könyvtáros életpálya modell kidolgozása, együttműködés a képzőintézményekkel; részvétel ágazati szintű jogszabály alkotási tevékenységében, ill. jogszabályok véleményezésében. Szinergiára épülő, új típusú együttműködési modell kialakítása más tárcák vonatkozó területeivel. Szakmai érdekvédelmi tevékenység megerősítése, folyamatos részvétel kiemelt fórumokon, rendszeres párbeszéd kialakítása a döntéshozókkal mind az elnökség mind a szervezetek szintjén. A könyvtári rendszer határokön túlnyúló szerepének erősítése a nemzeti örökség megőrzésében és az információk közvetítésében, az információs társadalom kihívásainak megfelelően, a nemzetközi partnerkapcsolatok fejlesztése, könyvtárosok identitásának erősítése.

A makrokörnyezeti tényezők sorába tartozóként említendő a civil szervezetekre vonatkozó átfogó jogszabályváltozás, amely az egyesületek működésének, közhasznúságának feltételeit fogalmazta újra, utalva így a civil szervezeteket hosszan tartó bírósági eljárási procedúrába, eddigi tevékenységének, működési módjának teljes áttekintésére.

Az MKE tevékenységének területei:

Rendezvények, konferenciák

Országos Könyvtárügyi Konferencia, 2012. november

Könyvtárak a társadalom megújulásáért. Fejlesztés, fenntarthatóság, esély

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2012. november 22-23-án rendezte meg az Országos Könyvtárügyi Konferenciát az Országos Széchényi Könyvtárban. A konferencia megrendezésével az MKE és az IKSZ olyan szakmai fórumot teremtett, amely a szakmát érintő változásokat kívánta feltárni és a szakma képviselőinek minél szélesebb körű részvételével megjelölni az elmúlt 3 évben bekövetkezett, a könyvtárügyet érintő változásokra adekvát válaszokat adó irányokat, kereteket és lehetőségeket rendező elképzelést. Cél volt a változások menedzselését szolgáló, a 2014-2020-ra szóló könyvtárügyi stratégia kidolgozásának segítése, a fejlesztési erőforrások keresése, együttműködési lehetőségek átgondolása és meghatározása más nemzeti fejlesztési stratégiákkal. A konferencia során elfogulatlan elemzések világítottak rá a könyvtárügy adott állapotára. Hallhattak a résztvevők a könyvtártípusok gondjairól, eredményeiről, törekvéseiről. A legnagyobb figyelem L. Simon L. előadását kísérte, aki bemutatta a kormányzat elképzeléseit a kulturális terület átalakítása és finanszírozása terén, szólt az intézményi összevonásokról, ismertette a kistéleplési könyvtárak helyzetét rendező elképzelést, amely szerint támogatásuk a megyei könyvtárak kezelésében valósul meg.

A plenáris ülést másnap szekcióülések követték „, Digitális írástudás, Olvasáskultúra – értő olvasás; A könyvtár szociokulturális funkciói- életmód,életminőség; Innováció, kutatás, kutatásfejlesztés, eredmények; Könyvtári hálózat határok nélkül, hagyományos és elektronikus nemzeti kulturális értékek” tárgykörökben. A könyvtárügy helyzetének mélyreható elemzésén túl markánsan kialakultak a jövőbeni sikeres működés alapelvei, irányai, elvárásai, amelyeket a konferencia konklúzióit összefoglaló, mind a mai napig érvényes **Tézisek** tartalmazzák.

Műhelybeszélgetések

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete – az NKA támogatásával

Műhelybeszélgetés sorozat az OKK tézisek alapján címmel újra összehívta a szekciók résztvevőit, hogy tovább gondolják az OKK Téziseit, ezzel is segítve a könyvtári stratégia megalkotását, illetve a fejlesztések irányait. A beszélgetések egyik rendkívül fontos következtetésként fogalmazták meg, hogy a stratégiai beavatkozások mindegyikében jelentős szerepet kaphatnak a könyvtárak a rendszerben elfoglalt helyük és a felhasználóknak nyújtott szolgáltatásaik révén.

A **Digitális Írástudás** szekció rendezvényén áttekintette az Operatív Programokban a könyvtárak szerepét, jelenlétét és az Operatív Programok mindegyikéhez megtette javaslatait, észrevételeit. Többek között jelezte, hogy az egységes digitális írástudást célzó koncepció kialakításához a Magyar Könyvtárosok Egyesülete mint lehetséges közreműködő partner kívánja felajánlani segítségét és együttműködését. Hagsúlyozta, hogy a felsőoktatási intézmények is beleértendőek a fejlesztendő intézményi körbe (EFOP).

2013. november 19-én és 20-án a Magyar Könyvtárosok Egyesülete az Országos Könyvtári Konferencia folytatásaként műhelybeszélgetést, ennek keretében **Tapasztalatcsere látogatást** szervezett a kecskeméti Katona József Megyei és Városi Könyvtárba. Cél a Bács-Kiskun Megyében a megyei könyvtár által megvalósított KSZR (Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer) megtekintése volt annak érdekében, hogy a 2013-as új szabályozásnak (1997. évi CXL Törvény január 1-el hatályba lépő módosítása) megfelelően segítse az ország valamennyi megyéjében kiépítendő, vagy a módosított szabályozásnak megfelelően fejlesztendő megyei KSZR-ek működését, továbbá segítse egységesen értelmezni a rendszer fenntartása, működtetése érdekében végzendő megyei könyvtári feladatokat. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete által szervezett műhelybeszélgetés újabb lépcsőfokot jelentett a közös témában dolgozó, de különböző szakterületeken munkálkodó szakemberek együttműködésének erősítésében.

Partnerség az olvasóvá nevelésben című programrész beszélgetést kezdeményezett azokkal a szereplőkkel, akik az olvasásfejlesztés tekintetében a könyvtárak természetes partnerei. A beszélgetésre meghívást kaptak a legfontosabbnak tartott létező és potenciális partnerek.

A könyvtár szociokulturális funkciói – életmód, életminőség

A műhelynap célja elsősorban a könyvtár szociális funkcióival kapcsolatos legfontosabb problémák azonosítása s ez alapján javaslatok megfogalmazása a középtávú könyvtári stratégiához. A beszélgetés az alábbi fő témakörökben zajlott: A könyvtárral szemben támasztott szociális igények; Akadálymentes könyvtár. Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés; A könyvtár szerepe a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentésében. Érdemes kiemelni a beszélgetésből az alábbi konklúziót: A könyvtárnak egy kistéleplésen nem csak az a feladata, hogy könyveket közvetítsen..., hanem hogy közösséget teremtsen...”

Innováció – kutatás – kutatásfejlesztés – eredmények szekció

A szekcióban nagyon markáns megfogalmazást kapott a könyvtári rendszer elemi igénye: a tudástermelés és a tudástranszfer ágazataiban ne legyen IT fejlesztési tilalom a könyvtári rendszer számára; a központi szolgáltatásokat alapvetően a nemzeti könyvtárnak kell biztosítania a könyvtári rendszer számára, ehhez megfelelő pénzügyi és humán erőforrásokra van szükség; a tudományos információs termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása a központi költségvetésből a kutatás és az oktatás színvonalának és eredményeinek növelése érdekében (EISZ program kiterjesztése).

Hagyományos és elektronikus nemzeti kulturális értékek – Határok nélkül

A beszélgetés a következő területekre fókuszált: A központi szolgáltatások; nemzeti kulturális értékek, új utak, hálózatosodás; Határon átnyúló könyvtárellátás – támogatandó könyvtári

kapcsolatok. A határon túli magyar könyvtárakkal eddig kialakult sokszínű együttműködés fenntartása elengedhetetlen. Gondot kell fordítani a könyvtárosok nyelvi képzésére, és a könyvtárak pályázati programokba való bevonására. Kutatási és ösztöndíj programok indítását javasolták a program résztvevői, főként fiatal kollégák számára.

Életpálya- modell

Az MKE a könyvtárügy kiemelt kérdésnek tekintette és programjában zászlajára tűzte, hogy a 2015-ig tartó ciklusában kidolgozza és a tárcának benyújtja a dolgozók életpálya-modelljét. Konceptiójában nemcsak a társadalmi presztízis, hanem a személyes motiváció, a szakmai- és önbecsülés, a folyamatos szakmai fejlődés és előrelépés lehetősége is szerephez jutott a minősítés mellett. Az MKE és IKSZ közös munkacsoportja olyan rendszert alkotott meg, amelyben súlya van a szakmai és egyéni tudásnak, a képességeknek, értékeli az elért eredményeket, a pályakezdőket támogatják a gyakorlat megszerzésében, a gyakorlattal rendelkezők pedig nem hagyják elavulni tudásukat. E modellben nem csupán a bértábla, hanem a szakmai elismerés is lehetőséget kap. Az egyesület a koncepció és elvi állásfoglalása ismertetésére, pályázati támogatással 2014. novemberében konferenciát szervezett, melyen jelen volt a kulturális államtitkárság helyettes államtitkára is. A konferencia célul tűzte ki az életpálya-modell pilléreinek számbavételét, a karrier utakat meghatározó és befolyásoló tényezők vizsgálatát a képzéstől kezdve a munkaköri lehetőségeken át a kompetenciák bővüléséig, valamint, összegzőképpen felvázolta a szakma jelen lévő képviselőinek az életpálya kiszámíthatóságának feltételeit. Az MKE a rendezvényre meghívta a közgyűjtemények területén működő civil szervezetek képviselőit, és közös gondolkodásban állapodtak meg a modell kiterjesztésének lehetőségéről.

A könyvtáros életpálya- modell iránt nagy érdeklődést tanúsított a kulturális tárca vezetése és nemkülönben az ágazati szakszervezet, a KKDSZ is.

Az életpálya-modell bemutatását - a konferenciát megelőzően és azt követően - több területi szervezet (Komárom és Esztergom Megyei, Heves Megyei, Békés Megyei) is napirendre tűzte.

Vándorgyűlések:

A Vándorgyűlés alapvetően a szakmai trendek megfogalmazására, megvitatására, tapasztalatcserére alkalmas rendezvény. Szakmai műhely, a könyvtárosok eszmecserejének jelentős fóruma. A könyvtáros társadalom legrangosabb rendezvénye, éves nagy seregszemléje. A háromnapos programsor témájának meghatározása, kiválasztása minden évben komoly megfontolás tárgya, a döntés több tényező figyelembevételével történik: a téma aktualitása és társadalmi fontossága, lényegi illeszkedése a könyvtáros szakma egészéhez: céljaihoz, küldetéséhez, szolgáltatásaihoz, a könyvtáros hivatáshoz, a rendező város szellemiségéhez, szerencsés esetben kiemelkedő évfordulóhoz. A ciklus alatt 4 vándorgyűlés megszervezésére került sor. A rendező város köz- és felsőoktatási könyvtárai és könyvtárosai az MKE megyei szervezetével együttműködve kiváló munkát végezve juttatták a sokszor 700 főt számláló résztvevőket a szakma fejlesztési irányainak megismeréséhez, vitás kérdések tisztázásának lehetőségéhez, jó gyakorlatok megismeréséhez, kiemelkedő intellektuális élményhez.

43. 2011. Pécs, Tudásközpont

„Tanulás, tudás, műveltség – könyvtárosok a jövő szolgálatában.

A konferencia témája az alábbi kérdéseket járta körül: Mit jelent a 20. század elején a tanulás, milyen lehet az érvényes tudás és milyen műveltségre kell szert tenniük az állampolgároknak, hogy egyrészt használni tudják az elmúlt évezredekben felhalmozott emberi tudást, annak eredményeit, másrészt eligazodjanak a globalizált és elektronikus szolgáltatásokkal átszótt világban. A konferencia azon kulcsszerepre kívánta irányítani a figyelmet, melyet a könyvtárosok az információs társadalom fenti értékeinek szintetizálásában, megőrzésében és átadásában töltenek be. A résztvevők előadásokat hallhattak és disputát folytathattak a tanulást segítő szolgáltatások szervezéséről, a távtanulási lehetőségekről, a tudástranszferről, a számbavételi, adatbázis szerkesztési tapasztalatokról, az interneten lévő különböző források felhasználásáról, a könyvtárak együttműködési lehetőségeiről, hálózatos tevékenységéről, gyakorlati tapasztalatairól. Vizsgálták továbbá a mai kor műveltségi követelményeit, a tudás tartalmi és kompetencia oldalának változásait.

44. 2012. Győr, Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár, Széchenyi István Egyetem,

Egyetemi Könyvtár, Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár

„Stabilitás – Innováció – Inspiráció. Könyvtárak változó környezetben”

A konferencia témaválasztása e hármas pilléren kibontakozó új szemlélet alapjait kívánta megvetni a hosszú távú fenntarthatóság figyelembevételével. A konferencia célkitűzése volt a könyvtárat mint stabil, kiszámítható, ugyanakkor innovatív intézményt definiálni - a sokszínű szolgáltatásait igénybe vevő valamennyi felhasználója számára. Ebben a szemléletben fontossá vált a közösségek összetartó erejének életben tartása, jó értelemben vett kiaknázása. Újabb megerősítést kapott az olvasási készségek fejlesztésének szükségessége. Jelentős kérdéssé vált és izgalmas vitákat generált az e-könyv szakmai megítélése, kölcsönözhetősége. A digitális tartalmak feltöltése és elérése, az internethez való hozzáférés és a kapcsolódó készségek egyre kívánatosabb jelenléte a mindennapi életben való teljes körű részvételhez, szorosan kapcsolódtak a téma mindhárom pilléréhez. Érthetően kiemelt érdeklődés kísérte a K+F terület könyvtári szolgáltatásait tárgyaló felsőoktatási- és szakkönyvtári szekciók programsorait.

45. 2013. Eger, Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eszterházy Főiskola

Tittel Pál Könyvtár és Médiacentrum

„A tudás szabad áramlása, egyenlő hozzáférés – Könyvtárak az európai állampolgárokért”

„A tudás szabad áramlása kiemelt fontosságú, azonban csak *szervezett formában* tud megfelelően hasznosulni, továbbra is szükség van tehát a *könyvtárakra*, mint olyan gyűjtő, feldolgozó és közvétező szervezetekre, amelyek ezt a rendkívüli mennyiségű információt *felhasználóbarát* formában bocsátják az érdeklődők rendelkezésére. Arra a kérdésre, hogy állják-e a versenyt ebben a tudásiparban a könyvtárak? Képes-e a könyvtáros szakma megfogalmazni azokat az új feladatokat, amelyek rájuk várnak a tudásalapú társadalom létrehozásában és kiszolgálásában? – a szakmai előadások és viták pozitív választ adtak. A *könyvtári rendszer* területi elhelyezkedéséből, infrastrukturális és személyi felkészültségéből adódóan különösen alkalmas ennek a problémának a sikeres kezelésére, szolgáltatásai a legkisebb településektől a felsőoktatásig elérhetők: törvényi feladatai közé ezért került be *alapfeladatként az oktatás támogatása, a digitális írásolvasás tanítása, az*

állampolgárok ügyintézésének segítése. Ez azonban újfajta szolgáltatási módozatokat, a könyvtárosok részéről is újfajta felkészültséget, kompetenciákat kíván meg.

**46. 2014. Sopron, Nyugat-magyarországi Egyetem Egyetemi Központi Könyvtár,
Széchenyi István Városi Könyvtár
„Intelligens szolgáltatás – A szolgáltatások intelligenciája”**

Az intelligens szolgáltatások az átgondolt, tudatosan fejlesztett, rendszerbe foglalt, az élet más területein alkalmazott információs lehetőségekkel összefüggést teremtő szolgáltatásokat jelentik, amelyek alapvetően figyelembe veszik a használók igényeit, s melyek megalkotása mögött ott áll a könyvtáros teremtő, a hagyományos kompetenciák mellé beépült, új képességekkel kiegészített tudása, szívós, kitartó munkája.

Az új technikák és különösen azok új minőségű szervezése döntő változást hoznak a társadalom mindennapi életébe. A könyvtárakban felhalmozott hatalmas információmennyiség társadalmi hasznosítása a jól szervezett szolgáltatásokon keresztül valósul meg, s hogy ez valóban megtörténjen, a könyvtárak, könyvtárosok felelőssége. A könyvtárak küldetése, hogy szolgáltatásaikkal a helyi közösség sikerességét, megerősítését, kohézióját szolgálják. A téma sokoldalú megközelítésével a konferencia gazdag muníciót adott a 2014-2020 könyvtári stratégia készítőinek.

Könyvfesztivál

Az MKE a könyvfesztivál ideje alatt Könyvtáros Klubot működtet, standot tart fenn és úgynevezett nagytermi programokat szervez. Jelenlétével fontos missziót tölt be a könyvkultúra világában. Mind a klubnak, mind a szakmai trendeket bemutató nagytermi programnak gazdag a szakmai-kulturális-szellemi kínálata. Jelen beszámoló a nagytermi programok teljes sorát adja, amelyben szinte minden évben slágerként jelenik meg a digitalizálással kapcsolatos témakör.

XVIII./ 2011

A Márai programról sokszemközt

Pódiumbeszélgetés jeles partnerekkel: **A Magyar Könyvtárosok Egyesületének története 1935-2009**

Az MKE jubileumi kötetét bemutatja: Papp István az MKE egykori főtitkára

Digitális közgyűjtemények a Web-en

Az Internet hatása a kultúrára és a Google szerepe (ea: Google EMEA szerzői jogi és kommunikációs menedzsere); 10 millió oldal kulturális tartalom az Interneten, a szakfolyóiratoktól a helytörténeti gyűjteményekig; A Magyar Levéltári Portál, mint a digitális levéltári tartalmak integrátora; Az egyedülálló, muzeális értékű, 1 milliós cédulakatalógus digitalizálása és publikálása; A Magyar Elektronikus Könyvtár helye, szerepe a hazai digitális könyvtárak között

XIX./2012

Szellemi örökségünk digitális megőrzése

Digitalizációs "ködfoltok" : avagy eltévedtek-e a csodák az úton?; E-könyv kívánságra, avagy van-e élet a tömegdigitalizáció előtt/után/helyett?; ENUMERATE projekt Europeana együttműködés lehetőségei egy konkrét projekt megvalósulásának tükrében; Az Arcanum Digitális Tudománytár és az ADT+; Az NKA digitalizálási és tartalomszolgáltatási programjai; Az Educatio Nonprofit Kft. oktatási és kutatási adatbázisai; Innovatív digitális tartalomfejlesztés külső és belső erőforrások felhasználásával a Klebelsberg Könyvtárban)

XX. 2013.

Tartalmak a digitális térben – digitális jelen-lét

Közgyűjteményi tartalmak és az NKA; Új dimenzió a tartalomszolgáltatásban;

Az Educatio új tartalomfejlesztései; Digitális írástudás, digitális kompetenciák a statisztika tükrében; Digitális szolgáltatások – egy rendszerben közösen; Régi magyar könyvek a neten.

XXI./2014

Gyerekek - irodalom – gyermekirodalom

Kerekasztal-beszélgetés diavetítéssel, versmondással, zenével
illusztrátor, író és műfordító, irodalomtörténész és tankönyvszerző, irodalomtörténész, gyermekkönyvtáros, az MGYKE igazgatója és, a diafilm nagykövete – előadóművészek részvétele

Világtalálkozó

A Könyvtári Intézet szervezésében 2013 nyarán került megrendezésre a könyvtárosok Világtalálkozója. A szervezők sorában részt vett a Magyar Könyvtárosok Egyesülete is. A találkozó ajánlásai közül néhány kiemelt gondolat és javaslat: A hazai és a világ minden táján működő, különböző típusú könyvtárakban dolgozó magyar könyvtárosok – mint a multikulturális értékek képviselői, terjesztői, segítői – között létrejövő folyamatos kapcsolattartás alapozza meg az egységes, rendszerszerű szolgáltatást. A magas szintű és minőségi könyvtári szolgáltatások létrehozásához, folyamatos elérhetőségének biztosításához és fenntartható fejlődéséhez megkülönböztetett kormányzati támogatásra, továbbá hazai és európai uniós forrásokra van szükség. A könyvtári szakterület civil szakmai szervezeteinek léte stratégiai kérdés. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség működési körülményeinek és feltételeinek biztosítása hozzájárul a könyvtári rendszer eredményes és hatékony fenntartásához, az információhoz való egyenlő esélyű és szabad hozzáférés biztosításához.

A szakmai konferenciákon, műhelytalálkozókon, országos szakmai rendezvényeken biztosítani kell a külföldön tevékenykedő magyar könyvtárosok részvételi lehetőségét, különös tekintettel a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Vándorgyűlésén való részvételre és közreműködésre.

Hungarikum

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete a ciklus alatt több szálon is kapcsolódott a Hungarikum témakörhöz. Még a 2012. évi XXX. törvény megjelenése előtt tárca szinten jelezte bekapcsolódási szándékát a helyi, megyei értéktárak munkájába valamint a szakbizottsági munkába. A 114/2013. (IV. 13.) Korm. rendelet megjelenése idején az egyesület keretében megalakult a Hungarikum Munkabizottság, akinek egyik tagja, Halász Magdolna a bizottság javaslatára bekerült a Vidékfejlesztési Minisztérium Kulturális Örökség Szakbizottságába, aki azóta is kamatoztatja tudását a nemzeti értékekkel kapcsolatos információt megjelenítő források bibliográfiái leírásánál. A témát az MKE-n belül két megyei szervezet (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezet illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezet) felkarolta és konferenciát szervezett módszertani segítséget nyújtva a nemzeti értékek összegyűjtéséhez. Mindkét szervezet több sikeres rendezvénnyel, együttműködéssel bizonyította a Hungarikum programban való részvételének hasznosságát. Az egyesület harmadiktípusú kapcsolata a Vidékfejlesztési Minisztérium által kiírt pályázaton való részvétel volt. A pályázat célja kutatás végzése és tanulmány készítése a Hungarikumok beágyazottsága a könyvtári terekben témakörben. A pályázathoz 8 megyei könyvtár csatlakozott és kutatásai eredményeit példaértékű formai és tartalmi kivitelezésben tette közzé.

A könyvtárak szerepvállalása a Kis és Középvállalkozások digitális kompetenciafejlesztésében - Országos konferencia, 2014.

A könyvtárak szerepvállalása a lakosság digitális írástudásának elmélyítésében évtizedes múltat tekint vissza, 2013 januárja óta pedig már minden nyilvános könyvtár törvényi

kötelezettsége is ez a feladat (1997. évi CXL. törvény). A könyvtáraktól nem idegen a közhasznú információk szolgáltatása és jelen vannak minden magyarországi településen.

A Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács támogatásával az MKE országos konferenciát szervezett (2014. október), amely keretében a könyvtári terület képviselői összefoglaló előadásokban mutatták be mindazt a kiterjedt tevékenységrendszert és eredményeket, amelyeket a könyvtárak eddig tettek a lakosság digitális írástudásának fejlesztésében. A konferencia rámutatott arra, hogy milyen támogatást nyújthatnak a könyvtárak a kis-és középvállalkozások digitális készségeinek fejlesztése terén. Az MKE a továbbiakban más civil szervezetekkel (pl. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara) együttműködve szeretné megvalósítani a KKV-kat segítő, támogató tevékenységet.

MKE Civil Akadémia

Központi rendezvények mellett az egyesület szervezetei folyamatosan részt vettek a könyvtárban folyó digitális ismeretterjesztési tevékenységekben, felhasználóképzésekben. Számos MKE szervezet tartott/tart a lakosoknak folyamatosan, magas színvonalú informatikai és digitális írástudást fejlesztő képzéseket. .

2011-ben MKE Civil Akadémia összefoglaló címmel 5 modulból álló képzési sorozatot szervezett az egyesület saját tagsága és más civil szervezetek tagjai számára az alábbi témakörökben: Civil jogi ismeretek – Társadalmi szervezetek jogállása; Civil pénzügyi ismeretek; Az elektronikus ügyviteli lehetőségek alkalmazásához szükséges ismeretek; Civil tréneri ismeretek – felnőttképzés, képzés szervezése; Minőségügyi ismeretek(stratégiai és projekt tervek készítése).

A résztvevők az MKE-n kívüli 43 civil szervezetektől érkeztek, összesen 305 fő.

Játéktan, tréning, 2012. Pécs

Kompetenciáink folyamatos fejlesztése, egyéni képességeink kibontása nélkül a szervezeti élet és a szakmai tevékenység is elszürkülhet. Éppen ezért a **Magyar Könyvtárosok Egyesülete** fontosnak és szükségesnek érezte többféle képzés szervezését, megvalósítását. A gyerekek és felnőttek életében egyaránt fontos a játék. A továbbképzésen a játék tudományos megközelítéséből kiindulva szakavatott előadók segítségével tekintették át a résztvevők a *JátékTan* témáit, valamint azt, hogy a játékot, mint örömszerző tevékenységet, hogyan tudják alkalmazni tevékenységi területeinken, a célcsoportok megelégedése és a különböző tevékenységek, (oktatás, könyvtárhasználat, múzeumpedagógia, tehetséggondozás, személyiség-fejlesztés) sikere érdekében.; a játék összekötő kapocsként való működtetése, a résztvevők – könyvtárosok, könyvtárostanárok, muzeológusok és múzeumpedagógusok – szakmai kapcsolat-tartásának megújítása, a munkakapcsolatokhoz szükséges együttműködések megerősítése.

Az egyesület léte tagságában gyökeredzik, erejét a közös tudáson alapuló cselekvés adja. Országos civil szervezet lévén, az egyesületi tevékenység nagyobb része a ciklus alatt is a tagszervezetek rendezésében, az ország egész területén valósult meg, valamennyi régióban. Számuk elérte az **öttszázat** az elmúlt ciklusban. A tagszervezetek rendszeresen szerveztek és tartottak szakmai napokat, amelynek keretében aktuális könyvtárügyi kérdések megvitatása mellett a helyi, jó gyakorlatok bemutatása volt a cél. Egy-egy szakmai nap a sokszínűség és tartalomgazdagság kulcsszavakkal írható le. Komoly szerepet kaptak a rendezvények sorában a továbbképzések, tréningek, a szakmai utak. Ezek a rendezvények jól reprezentálják az

élethosszig tartó tanulás lehetséges formáit. Valamennyi rendezvény említése beláthatóan lehetetlen, de tipizált megemlékezésük kötelező, mert itt jelenik meg az emberi létezés minőségét adó hozzáadott érték. A növekvő aktivitás jelen volt a területi és szakmai tagszervezeteknél egyaránt.

Szólni szükséges az OIK és MKE **Alkotó Könyvtáros** programról, amely évről-évre nagy népszerűségnek örvendett. Évente átlag két bemutatkozásra került sor. Az alkotók számára ma már rangos fórummá váltak ezek a találkozások.

Rendre említhetők az **éves közgyűlés kísérő programjai**. Az egyesület elnöksége mindig is fontosnak tartotta, hogy tagsága ismeretbővítésére minden kínálkozó alkalmat felhasználjon. A rendezvény az olvasásfejlesztés terén elvégzendő feladatokat, a társadalom felelőségét, könyvtárak és könyvtárosok feladatvállalásait, lehetőségeit, kondícióit vizsgálta a téma jeles ismerőit megszólaltatva.

Több éves hagyománya az egyesületnek a Füzéki István könyvtáros emlékére a testvére, dr. Füzéki Bálint által alapított **Füzéki Emlékérem-díj** átadása. A díjat minden évben az a könyvtáros kapja meg, aki a megelőző évben, években a legtöbbet tette a társadalmi igazságosságért. A fenti rövid felsorolás pusztán pillanatkép az egyesület tudatosan szervezett munkájáról.

Partnerség, együttműködés

Rendszeresen tartottak tájékoztatót az elnökség számára
A könyvtárügy minisztériumi képviselőjének alakulása

Felkérés alapján a **Kulturális Párbeszéd** munkájában való részvétel (2012-től)

„A **Kulturális Kerekasztal** összehívása 2014. szept. 30. A Kerekasztal a Kultúráért Felelős Államtitkárság által létrehozott szakmai, szakmapolitikai kérdések konzultációs fóruma. A kerekasztal célja áttekinteni a kulturális alapellátás és –közösségfejlesztés jelenlegi helyzetét, a kulturális programok elérhetőségét, valamint annak fejlesztési lehetőségeit. Cél továbbá, hogy határon innen és túl, minden magyar hozzáférjen a társadalom felemelkedését biztosító kulturális értékekhez, és így erősödjön a magyar identitás. Ahhoz, hogy ez így legyen, egyszerre kell csökkenteni a fizikai, intézményi és mentálisan hátráltató tényezőket. Ezen rendezvényre az egyesület elnöke kapott meghívást. Az első találkozót követően az MKE megküldte álláspontját a könyvtáraknak a kulturális alapellátásban betöltött szerepéről, amelyben több kijelentés mellett leszögezte, hogy a kulturális alapellátás egyik legfontosabb helyszíne a minden településen működő könyvtár, ami egyben információs és közösségi hely. Részlet az összegzésből: A könyvtárak valós társadalmi igények mentén működnek, folyamatosan megújulnak és támogatják a társadalmi megújulást, fejlődést. Alapfeladatuk, hogy szolgáltatásaikkal a helyi közösségek sikerességét, megerősítését szolgálják. Kiemelt szerepük van a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelemben.”

Fontos fórum könyvtárak és könyvtárosok számára, a részvétel szinte kötelező az **Információs Társadalom Parlament** rendezvényen, ahol kiváló lehetőség nyílik az információs társadalom hatásainak, aktualitásainak megismerésére, eddigi tapasztalatainak összegzésére és új célok meghatározására. (2013-ban a Nemzeti Infokommunikációs Szakpolitikai Stratégia bemutatására került sor).

Kulturális törvény, ill. jogszabályok véleményezése

Szervezeti élet

A tagság kötődését egy szervezethez nagyban meghatározza a szervezet stabilitásának, biztonságos működésének, dinamikus fejlődésének tudata. Az elmúlt négy év sok teendőt

adott és sok nehézségen kellett túljutnia az egyesületnek. Meglehetősen mozgalmas volt az út a stabilitáshoz. Gazdagabb és egyre tudatosabb munka folyt a tagszervezetekben, az egyesület egészén belül. Az elnökség határozott célja volt a szervezet országos jellegének, reprezentativitásának, egységének megőrzése. Gondolkodásának középpontjában mindvégig a tagsági érdek állt. Filozófiájában kiemelt szerepet szánt a fiatalok bevonásának a szervezet munkájába, így maga is örömmel támogatta a jórészt fiatalokat tömörítő Fejlett Információs Technológiák és Társadalom néven megalakult új szekciót (2008), ám az nem talált rá a feladatára, nem ismerte föl lehetőségeit és 2012-ben feloszlatta önmagát. Más okokból vált ki az egyesületből a Baranya Megyei Szervezet. Tagságát vonzotta az önállóság, a forrásokhoz jutás egyszerűbbnek vélt lehetősége. A veszteséget azonban ellensúlyozta néhány más formáció megjelenése a szervezeti szerkezetben: újfent megalakult a Marketing és PR Bizottság valamint 2011 decemberében az MKE alapítóként átvette az Informatika a Közszolgálatért és a Könyvtárakért Alapítványt. Fokozatosan, ha kis lépésekben is, de növekedett a taglétszám, új belépők jelentek meg az egyesületi névsorban.

Pozitív jelenségként értékelte az elnökség a létszámbővülést még akkor is, ha kezdetben ez csak az ingyenes múzeumi belépők megszerzésére irányult. A belépők körüli összes teendő intézését átvette az EMMI közgyűjteményi főosztály akkor még létező könyvtári osztályától az MKE. Egyes éves beszámolók szakszerűen elemzett taglétszámadatokat tartalmaztak (Bács-Kiskun Megyei Szervezet, Pest Megyei Szervezet, Szabolcs- Szatmár Megyei szervezet), de javaslatot egyik szervezet sem nyújtott a taglétszám növelhetőségére. Az elemző típusú beszámolókból megfogalmazódtak a tagsággal járó előnyök de szó esett a gondokról, működési nehézségekről is.

Gyakorlattá vált a testületi munkában a valóságos ügymenetek időnkénti szembesítése a szabályzókkal. A vezetést a rendszeres kontroll bevezetésére sarkallta az Ellenőrző Bizottság. Az MKE tanácsadó, javaslattevő szervezete a Tanács a négy év alatt rendszeresen működött, jó hatásokkal látta el feladatát. Több javaslatot tett le a vezetés asztalára. Így kidolgozta a Fitz díj odaítélésének szabályzatát, véleményezte Az év fiatal könyvtárosa díj kiosztásának szabályzatát, választási problémák kapcsán megvitatta az Alapszabály módosítás következményeit és megtette javaslatát. A Tanács elnöke és az egyesület főtitkára mindenesetben alapos tájékoztatót adott az elnökség munkájáról, az aktuális feladatokról.

Az elnökség munkáját évek óta működő munkabizottságok segítették. Teljes felsorolását lásd a főtitkári beszámolóban. Nagyon hiányzott számos eredmény külső kommunikálása. A kommunikáció terén az egyesület kis lépésekkel haladt előre. A társadalmi nyilvánosság területeinek erősítése érdekében létre hozta Verző címmel online újságját majd Könyvtárvilág című web-magazinját (2013.), honlapját folyamatosan feltöltötte.

A struktúrában létrejövő mozgásokon kívül voltak keményebb determinánsok az egyesület életében. Külön kell szólni néhány igen fontos, az egyesület működését befolyásoló tagsági döntésről. Az egyik a tagdíj rendezése, a másik az egységesített könyvelési rend bevezetése. Mindkét kérdés napirendesítését a szükség hozta felszínre. A működés területén fellépő aggasztó forráshiány a tagdíjrendszer átgondolását követelte, az egységesített könyvelési rend megvalósítását pedig jogszabályi előírás sürgette. Ez utóbbinál az MKE egyes szervezetei (összesen 29) megszüntették önálló adószámukat és pénzügyi tranzakcióik rendezését, könyvelését egységes alapra helyezték. A problémák megoldására az elnökség munkacsoportokat hozott létre és kérte a Tanács aktív közreműködését. Hosszú egyeztetés előzte meg a végleges javaslatok közgyűlés elé terjesztését. A tagság többsége egyetértett az elnökség törekvéseivel, azonosulni tudott azzal.

Az MKE az Alapszabályában megjelölt feladatokat szem előtt tartva végezte közhasznú munkáját. Pályázatait is ennek figyelembe vételével készítette el. Megfogalmazott stratégia mentén, éves munkaterv alapján dolgozott évről-évre.

Nemzetközi kapcsolatok

Az MKE diplomáciai tevékenységét, nemzetközi kapcsolatait az előző évek megalapozott irányaira építve folytatta. Nem tradíciók fenntartásában gondolkodott, hanem a továbblépés, a fejlődési trendek követése, az annak meghatározásában való aktív részvétel volt a cél, ez determinálta multi- és bilaterális kapcsolatainak kialakítását, intenzitását. Pontosan tudta, hogy a globalizált világban kevés csak nemzeti relációban gondolkodni, ez a nyitott szemlélet egyébként magának a szakmának eleve sajátja. Az MKE nemzetközi kapcsolatainak térképe jól tükrözi az elmúlt négy év nyitásainak irányait, amit közelebbről meghatároz egyfelől egy közös európai tér, ami kiszélesíti a szakma mozgásának irányait, lehetőségeit. Az egyesület kulturális-könyvtárszakmai diplomáciai tevékenységét részben a központon, részben tagszervezetein keresztül látta el.

Többoldalú kapcsolatok

Az egyesület nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatai tagsági szinten két szervezethez kötődnek: az IFLA-hoz (Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége) és az EBLIDA-hoz. (Könyvtári Információs és Dokumentációs Egyesületek Európai Irodája). A korábbi ciklushoz hasonlóan mindkét testület munkájában aktívan képviseltette magát a szervezet. Pénzügyi gondok következtében személyes jelenléte az EBLIDA éves konferenciáin nem tudott támogatni. Az IFLA munkájában a külügyekért felelős alelnök és az elnök vett részt. Barátné dr.Hajdú Ágnes az IFLA Knowledge Management Szekció titkári teendőit látta el, aki emellett tagja az IFLA éves konferenciáit előkészítő bizottságnak. Az EBLIDA az Európai Unió könyvtár- és információügyi szempontjából a legfontosabb szervezet, a könyvtári világ érdekképviselőjét látja el a térségben. Feladataiban prioritást élveznek a szerzői jogi kérdések, a digitális tartalomszolgáltatás, a tudásmegosztás. Az EBLIDA-ban kifejtett munkát egy emelkedő-eső váltakozó mozgás jellemezte a ciklus időszakában. Ettől függetlenül az egyesület kiváló kapcsolatot ápolt a szervezet vezetésével, rendszeresen véleményezte a megküldött dokumentumokat. Sajnos, a ciklus első felére jellemző igen szűkös büdzsé nehézséget jelentett a tagdíj időbeni befizetésében.

Egyesületünk bekapcsolódott a World Through Picture Books catalogue mozgalomba . Az ajánlott magyar gyermekkönyvek összeállításában a Könyvtárostánárok Egyesülete is besegített javaslataival. Az angol és magyar nyelvű rövid kivonattal és illusztrációval ellátott mesekönyveket a bírálók méltónak találták az IFLA honlapján megjelentetni, publicitást adva ezzel a magyar szerzők műveinek. A ciklus alatt az egyesület aláírt több, rendkívül fontos, a szakmai fejlődést meghatározó dekrétumot (legutóbb a Lyoni Dekrétumot). Tágítva kapcsolati lehetőségeit, pályázatot nyújtott be az IFLA Könyvtárközi Kölcsönzés konferenciájának megrendezési jogáért (2013) és jelezte mind a kormányzat, mind az IFLA irányába, hogy elindul a 2019. évi IFLA konferencia rendezési jogáért.

IFLA körben említendő a Haraszi Pálné által gondozott HUN-LIST levelező lista, amely bőségesen informálja a világ egyéb tájain élő könyvtárosokat az aktuális könyvtári és kulturális eseményekről.

Kétoldalú kapcsolatok

Kiemelkedő eseménye volt a kétoldalú kapcsolatok erősítésének az ALA elnökének az MKE-nél tett látogatása 2012-ben. A két szervezet együttműködési szerződését írt alá. Ennek keretében az egyesület ingyenes tagsági viszonyt kapott két évre az ALA szervezeténél. Változatlanul hosszú távúnak és eredményesnek bizonyult a 2009-ben Zágrábban aláírt együttműködési szándéknyilatkozat, amelyet éves szinten kölcsönös konferencia-meghívások eszmecserék, előadás-meghívások követtek. A dokumentum fontos része a kölcsönös segítségnyújtás a két országban élő magyar illetve horvát kisebbség könyvtári ellátásában.

Az együttműködés sorából nem hagyható ki, bár szerződésben nem testesül meg a hosszú évek óta hagyományosan jól működő szlovák-magyar kapcsolat. Ennek megnyilvánulási formái sokoldalúak, intenzívek és rendszeresek. A kapcsolat egyik dimenziója egymás ambícióinak támogatása az IFLA szervezetben. Ennek pozitív kimenete többek között az adott ország presztizsének növelését valamint jó pozicionálását jelentheti. A barátság jelképeként a szlovák egyesület elnöke 2013-ban átvehette a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Emlékérme kitüntetését A szlovén –magyar kapcsolatot igen hatékonyan ápolja az MKE Zala Megyei Szervezete. A rendkívül jó együttműködést kiadványok megjelentetése, konferenciák, közös szakmai konzultációk szervezése jellemzi. Szintén régmúlta tekint vissza a finn-magyar kapcsolat. A finn szervezet támogatását élvezi az MKE az IFLA-n belül. A finn egyesület elnöke díszvendége volt a 2011. évi pécsi Vándorgyűlésnek. Sok meghívást kapott a ciklus alatt az egyesület a környező országok szervezeteitől, melyek között új kezdeményezésnek számított a szerb és az ukrán kapcsolatfelvétel.

Milyen eredményeket könyvelhet el magának az MKE? Megfelelt-e a tevékenysége a szakma, a tagság elvárásainak? Kérem a tisztelt Közgyűlést, a leírtak állapotján szíveskedjék megítélni.